

Христова Ю. В.
*доцент кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЗАКОНОДАВЧА ІНІЦІАТИВА НАРОДУ: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах розвитку громадянського суспільства в Україні становлення народу як нового суб'єкта законодавчої ініціативи сприятиме утвердженню відповідальної перед людиною правової держави.

Принагідно зауважимо, що цей інститут не є новелою для вітчизняного конституціоналізму. Зокрема, ще Конституцією Української Народної Республіки (1918 р.) було передбачено право виборців-громадян Республіки, в числі не менше 100 тисяч, вносити законодавчі проекти на розгляд парламенту (ст. 39) [1].

Після проголошення незалежності України питання законодавчої ініціативи народу знову стало предметом обговорення в процесі формування сучасного вітчизняного конституціоналізму.

Так, у Проекті Конституції України (1992 р.) було запропоновано передбачити право народу на законодавчу ініціативу (ст.156) шляхом внесення до Національних Зборів відповідного законопроекту від імені не менше 300 тисяч виборців, який мав би розглядатися у пріоритетному порядку (ст.157) [2].

В остаточному тексті проекту нової Конституції України, опублікованому в 1993 році, право законодавчої ініціативи народу ще було передбачено (ст. 117) [3], проте воно так і не знайшло належної підтримки Верховної Ради України в процесі прийняття чинної Конституції (1996 р.) [4].

Попри цей факт питання законодавчої ініціативи Українського народу не тільки не втратило своєї значущості й актуальності, а навпаки – набуло нових стимулів у сучасних умовах державного та політичного розвитку задля розширення системи форм безпосередньої демократії.

Право народної законодавчої ініціативи передбачено Конституціями багатьох європейських країн, наприклад, Швейцарії, Італії, Австрії, Польщі, Фінляндії, Латвії та має багаторічну практику реалізації.

Таким чином, виокремлення позитивних і негативних аспектів зарубіжного досвіду конституційно-правового регулювання, а також практичної реалізації права законодавчої ініціативи народу, як і результати аналізу вітчизняного історичного досвіду, вказує на доцільність визначення як кількісних, так і територіальних ознак суб'єкта народної законодавчої ініціативи задля її ефективної практичної реалізації в Україні.

1. Конституція Української Народної Республіки (Статут про державний устрій, права і вільності УНР) від 29 квітня 1918 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0002300-18#Text> (дата звернення: 01.06.2021).
2. Проект Конституції України : в ред. від. 1 лип. 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2525-12#Text> (дата звернення: 01.06.2021).
3. Проект нової Конституції України : в ред. від 26 жовт. 1993 р. URL: <https://constituanta.blogspot.com/2012/10/1993.html> (дата звернення: 01.06.2021).
4. Конституція України : станом на 28 черв. 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996, № 30, ст. 141.

Жеглінська Т. О.
*викладач кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

МЕДИЧНА ДОПОМОГА: СУЧАСНИЙ КОНЦЕПТ

При підготовці тез цієї доповіді визначено за мету розкрити зміст поняття медичної допомоги. В Конституції України закріплено, що «кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування» [1].

Зміст права на медичну допомогу розкривається в статті ст. 284 ЦК України «Право на медичну допомогу»:

1. Фізична особа має право на надання їй медичної допомоги.
2. Фізична особа, яка досягла чотирнадцяти років і яка звернулася за наданням їй медичної допомоги, має право на вибір лікаря та вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій.
3. Надання медичної допомоги фізичній особі, яка досягла чотирнадцяти років, провадиться за її згодою.
4. Повнолітня дієздатна фізична особа, яка усвідомлює значення своїх дій і може керувати ними, має право відмовитися від лікування.
5. У невідкладних випадках, за наявності реальної загрози життю фізичної особи, медична допомога надається без згоди фізичної особи або її батьків (усиновлювачів), опікуна, піклувальника.
6. Надання фізичній особі психіатричної допомоги здійснюється відповідно до закону. Поняття «медична допомога» не знайшла нормативного закріплення, а наявні наукові визначення не характеризуються єдністю [2].

З метою висвітлення змісту поняття «медична допомога», орган конституційного контролю в Україні скористався граматичним аналізом однієї зі складових однойменного терміна. У лінгвістичному аспекті слово «допомога» означає сприяння, підтримку (фізичну, матеріальну, моральну тощо) в